

Poznań, 29 sierpnia 2025 r.

Autoreferat

1. Imię i nazwisko.

Jan Olszanowski

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe lub artystyczne – z podaniem podmiotu nadającego stopień, roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej.

W marcu 2006 roku ukończyłem z oceną bardzo dobrą jednolite magisterskie studia prawnicze na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, uzyskując tytuł zawodowy magistra prawa na podstawie pracy magisterskiej pt. „Status prawny uchodźcy w Polsce po przystąpieniu do Unii Europejskiej”, napisanej pod kierunkiem prof. UAM dr hab. Andrzeja Redelbacha.

W 2008 roku uzyskałem dyplom ukończenia Studiów Podyplomowych Obrotu Nieruchomościami organizowanych przez Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

W okresie od 1 października 2009 roku do 10 grudnia 2013 roku byłem uczestnikiem studiów doktoranckich w zakresie nauk prawnych na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Zbieg egzekucji w sądowym i administracyjnym postępowaniu egzekucyjnym” uchwałą Rady Wydziału Prawa i Administracji w Poznaniu z dnia 10 grudnia 2013 roku nadano mi stopień naukowy doktora nauk prawnych. Moim promotorem był prof. dr hab. Paweł Grzegorzczyk, a recenzentami rozprawy byli prof. dr hab. Andrzej Skoczylas oraz prof. dr hab. Karol Weitz.

3. Informacja o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych lub artystycznych.

Od 1 października 2014 roku do 28 lutego 2015 roku byłem zatrudniony w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie, Wydziale Zamiejscowym w Poznaniu.

Od 1 marca 2015 roku pozostaję zatrudniony na stanowisku adiunkta na Wydziale Prawa i Administracji UAM w Poznaniu (Zakład Postępowania Administracyjnego i Sądowoadministracyjnego).

4. Omówienie osiągnięć, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.).

4.1 Osiągnięcie, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

4.1.1. Wprowadzenie

Stosownie do treści art. 219 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, jedną z przesłanek ubiegania się o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego jest posiadanie w dorobku osiągnięcia badawczego, stanowiącego znaczny wpływ w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej jednej monografii naukowej wydanej przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a ustawy.

W tym kontekście jako osiągnięcie naukowe stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny naukowej nauki prawne wskazują monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, tj. monografię pt. *Nadzór administracyjny nad sądami i sędziami*, Wyd. C.H. Beck, Warszawa 2025, ss. 285, ISBN 978-83-8356-912-3 (wersja drukowana), 978-83-8356-913-0 (wersja elektroniczna).

4.1.2 Uzasadnienie podjęcia tematu opracowania

Podjęcie problematyki nadzoru administracyjnego nad sądami i sędziami uzasadnione było potrzebą odpowiedzi na rosnące napięcia ustrojowe związane z relacją między władzą wykonawczą a sądowniczą w perspektywie ukształtowania struktury sądów i pozycji sędziów. W doktrynie zwracano uwagę na pogłębiające się kontrowersje wokół zakresu uprawnień Ministra Sprawiedliwości (przede wszystkim w stosunku do sądów powszechnych) – zwłaszcza w zakresie polityki kadrowej oraz wpływu władzy wykonawczej na funkcjonowanie sądownictwa. Podkreślano w szczególności zaznaczającą się tendencję do rozszerzania zakresu nadzoru administracyjnego poza ramy przewidziane przepisami prawa, co budziło poważne wątpliwości konstytucyjne. Z drugiej strony struktura podmiotowa stosunku nadzorczego nie została zanegowana przez Trybunał Konstytucyjny, który w szeregu orzeczeń zapadłych jeszcze przed rozpoczęciem istotnych zmian ustrojowych zaakceptował zwierzchnią rolę Ministra Sprawiedliwości (z najistotniejszym dla omawianej

tematyki wyrokiem TK z 15.01.2009 r., K 45/07, OTK-A 2009, nr 1, poz. 3). Rozważenia wymagało to, czy w ramach zmieniających się realiów prawnych, jak również praktyki stosowania prawa stanowisko Trybunału Konstytucyjnego zachowało swoją aktualność. Wszystko to wskazywało na potrzebę dokonania pogłębionej analizy funkcji nadzoru administracyjnego, jego granic oraz wpływu na konstytucyjne gwarancje niezależności władzy sądowniczej.

Podjęcie tematyki badawczej odpowiada również na niedobór pogłębionych analiz teoretyczno-dogmatycznych w polskiej literaturze prawniczej. Dotychczasowe podejścia ograniczały się zazwyczaj do opisu rozwiązań normatywnych, bez analizy wpływu nadzoru na sądownictwo. Związane one były w większym stopniu z problematyką zarządzania sądami i ich organizacją, tylko pośrednio dotycząc instytucji nadzoru administracyjnego. Ujęcie to wymagało uzupełnienia o perspektywę empiryczną oraz porównawczą, uwzględniającą modele zagraniczne i standardy międzynarodowe.

4.1.3 Omówienie celu naukowego opracowania

Celem opracowania było przeprowadzenie teoretycznoprawnej oceny instytucji nadzoru administracyjnego nad sądami i sędziami oraz stworzenie ram prawnych, w których – o ile w ogóle - możliwe jest funkcjonowanie instytucji nadzoru administracyjnego w stosunku do sądów. Niezaprzeczalnym pozostaje stwierdzenie, iż sąd nie funkcjonuje w izolacji od rzeczywistości społecznej, lecz stanowi element szeroko rozumianej władzy państwowej, a jego celem jest zagwarantowanie realizacji konstytucyjnie gwarantowanego prawa do sądu. W związku z tym konieczne jest udzielenie odpowiedzi na pytanie, w jakich ramach organizacyjnych sądownictwo powinno funkcjonować, a w zasadzie czy ramy te pozwalają na właściwe zarządzanie i nadzór nad nim, a także - w przypadku ujawnienia potencjalnych nieprawidłowości – na eliminację uchybień w sposób, który pozwala na zachowanie jądra systemu prawnego, czyli niezależności sądownictwa i niezawisłości sędziowskiej.

Nie ulega wątpliwości, że – pamiętając o oczywistych odrębnościach podmiotów tworzących władzę sądowniczą od organów administracji publicznej – działania sądów powinny podlegać kontroli nie tylko pod kątem poprawności finalnego efektu ich działania (jakim w najbardziej naturalnym ujęciu będzie prawomocne orzeczenie sądowe będące przejawem sprawowania wymiaru sprawiedliwości), ale również pod kątem sprawności działania sądów, wykorzystywania posiadanych zasobów i prawidłowej alokacji środków rzeczowych i osobowych. Sprawnie funkcjonujący model zarządczo-nadzorczy nie służy

wyłącznie polepszeniu jakości bieżącego funkcjonowania sądów, ale może również być inspiracją do podjęcia działań o charakterze legislacyjnym. Mechanizm nadzoru administracyjnego (albo instytucji jemu pokrewnej) powinien zmierzać do podwyższenia jakości sprawowania wymiaru sprawiedliwości, choćby poprzez dopuszczalne prawem mechanizmy zmierzające do ujednolicania nie tylko praktyki działania (choćby poprzez wydawanie regulaminów czy instrukcji), ale również zdekodowania problemów występujących w ramach czynności orzeczniczych. W tym ostatnim zakresie pamiętać trzeba, że nadzór administracyjny nie może dotyczyć sfery, w której sędziowie powinni pozostać niezawisli.

Analiza teoretycznoprawnych podstaw nadzoru nad sądami i sędziami wymagała szczegółowego zbadania, czy instytucja ta – w aktualnym kształcie – jest w ogóle dopuszczalna, przede wszystkim z perspektywy ustrojowej, oraz czy pełni funkcję uzasadniającą jej utrzymanie. Istotne było również ustalenie, czy przyjęte rozwiązania są ukształtowane w sposób optymalny. Rozważania te stanowiły punkt wyjścia do sformułowania rekomendacji dotyczących pożądanego modelu nadzoru nad działalnością administracyjną sądów.

Zasadniczym zadaniem prowadzonych badań było udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy utrzymywanie nadzoru administracyjnego nad sądami i sędziami w obecnym kształcie jest niezbędnym warunkiem prawidłowego funkcjonowania sądownictwa. W literaturze zwracano uwagę, że zasadniczo wykluczone jest sprawowanie jakiegokolwiek nadzoru w stosunku do sądów i sędziów, którzy z zasady nie powinni być komukolwiek podlegli. W przypadku odpowiedzi negatywnej konieczna stałaby się ocena, czy wystarczającą gwarancję sprawności i prawidłowości działania wymiaru sprawiedliwości stanowi nadzór oraz kontrola realizowana w ramach postępowań sądowych. W takim wariantcie analizy wymagałby zakres kompetencji sądów w obszarze szeroko rozumianego nadzoru judykacyjnego, sprawowanego poprzez rozpoznawanie środków odwoławczych oraz stosowanie innych instrumentów prawnych służących zapewnieniu jednolitości orzecznictwa. Wówczas istniejący model nadzoru administracyjnego należałoby uznać za zbędny, zaś ewentualne uchybienia usuwać w drodze środków procesowych (przysługujących stronom) bądź dyscyplinarnych – w sytuacjach, w których spełnione zostaną ustawowe przesłanki odpowiedzialności tego rodzaju. W przypadku ustalenia zasadności funkcjonowania systemu nadzoru administracyjnego rozważenia wymagało, czy obecny kształt instytucji nadzoru jest optymalnie skonstruowany w kontekście celów, jakie stawia się współczesnemu sądownictwu, a także czy istnieje potrzeba formułowania postulatów *de lege ferenda*.

Prowadzone rozważania miały charakter przede wszystkim normatywny i obejmowały analizę uwarunkowań teoretycznych, a w zakresie niezbędnym do pełnego ukazania problematyki – również mechanizmy funkcjonowania obowiązujących regulacji.

4.1.4 Przedstawienie struktury opracowania

Opracowanie przyjęło układ klasyczny, obejmujący wstęp, pięć rozdziałów i zakończenie. Taki porządek pozwolił na przeprowadzenie analizy w sposób metodyczny – od podstaw teoretycznych, przez wykładnię przepisów i konstrukcji systemowej, aż po dokonanie kompleksowej oceny instytucji będącej przedmiotem badań i poczynienie wniosków *de lege lata* i *de lege ferenda*.

We wstępie przedstawiono główne założenia badawcze, wskazano zakres tematyczny oraz określono przyjętą siatkę definicyjną. Wyznaczono również cele ogólne i szczegółowe oraz sformułowano hipotezy badawcze, koncentrujące się na ocenie zgodności obowiązujących regulacji z konstytucyjną zasadami podziału władzy oraz niezależności sądów. Jako metody badawcze przyjęto analizę dogmatycznoprawną, prawnoporównawczą oraz elementy badania empirycznego.

Rozważania zawarte w pierwszym rozdziale skupione zostały na ewolucji i zróżnicowaniu pojęcia nadzoru na gruncie nauk prawnych. Przedstawiono definicje nadzoru w kontekście różnych gałęzi prawa (ze szczególnym uwzględnieniem prawa administracyjnego), a także dokonano rozróżnienia nadzoru od pojęć pokrewnych takich jak w szczególności pojęcia kontroli, koordynacji i kierownictwa. Wskazano, że nadzór administracyjny wyróżnia się możliwością podejmowania aktów władczych, co odróżnia go od innych form oddziaływania. Uwzględniono również wyróżniane w nauce prawa rodzaje nadzoru. Wskazano, że nadzór nad sądami – mimo formalnej kwalifikacji jako administracyjny – wykazuje cechy nadzoru kwalifikowanego i ma inny charakter aniżeli inne rodzaje nadzoru, wyróżniane w szczególności w nauce prawa administracyjnego. W rozdziale tym dokonano również omówienia instytucji nadzoru w sądownictwie, ze szczególnym uwzględnieniem nadzoru judykacyjnego, rodzajowo innego od nadzoru administracyjnego i niebudzącego tak istotnych kontrowersji.

W drugim rozdziale dokonano analizy relacji nadzorczej w obrębie sądownictwa. Zrekonstruowano podstawy prawne nadzoru administracyjnego nad sądami i sędziami, w tym szczególnie przepisy ustaw regulujących ustrój poszczególnych gałęzi sądownictwa. Wyróżniono tradycyjny podział nadzoru na nadzór judykacyjny i administracyjny. Ponadto, zaakcentowane zostały także historyczne uwarunkowania instytucji nadzoru

administracyjnego poprzez przedstawienie źródeł obowiązujących regulacji. Z tej perspektywy zwrócono uwagę na znaczenie regulacji przyjętych w okresie międzywojennym, które - pomimo zmieniających się realiów polityczno-prawnych oraz przyjęcia ustroju demokratycznego - stanowiły źródło dominującej roli Ministra Sprawiedliwości w strukturze podmiotowej stosunku nadzoru administracyjnego w polskim porządku prawnym.

W rozdziale tym przedstawiono także modele zarządzania i nadzoru nad sądownictwem w Europie. Dokonując podsumowania wskazano na rozwiązania przyjęte w krajach o zbliżonych systemach ustrojowych (takich jak Niemcy i Słowacja) oraz dla kontrastu kraju z system *common law* (Wielka Brytania). Wskazano również na system z dominującą rolą zarządczo-nadzorczą organu pochodzącego z judykatury (Włochy). Wreszcie, zaprezentowano rozwiązania przyjęte w krajach skandynawskich (Danii i Szwecji), gdzie za zarządzanie i administrację sądową odpowiadają niezależne agencje powołane specjalnie w tym celu.

W dalszej części rozdziału drugiego przedstawione zostały główne podmioty sprawujące nadzór [ze szczególnym uwzględnieniem Ministra Sprawiedliwości, prezesów sądów (w tym w szczególności Prezesa NSA i Pierwszego Prezesa SN) oraz sędziów wizytatorów]. Zwrócono uwagę na nieostre granice kompetencji oraz stopniowe zwiększanie uprawnień nadzorczych Ministra Sprawiedliwości w stosunku do sądów powszechnych, co w szczególności przejawia się w jego zwierzchniej roli w zakresie nadzoru administracyjnego, ale również szeregu uprawnień o charakterze kadrowo-organizacyjnym w stosunku do sądownictwa powszechnego. Z uwagi na specyfikę i niejednorodność środków nadzoru wśród podmiotów nadzorowanych wskazano zarówno sądy, jak i sędziów, co wynika z wielopoziomowości i wielopłaszczyznowości nadzoru administracyjnego.

Z perspektywy wypełnienia treściowego istotne są rozważania dotyczące zakresu przedmiotowego stosunku nadzoru administracyjnego w sądownictwie. W tej części monografii zwrócono uwagę, że czynności podejmowane w sądach mogą równocześnie mieć charakter administracyjny i procesowy. Ich podstawą mogą być wówczas przepisy prawa procesowego bądź też konkretne pragmatyki służbowe (instrukcje i regulaminy). W związku z tym nie jest możliwe wyznaczenie precyzyjnej definicji czynności, która mogłaby podlegać nadzorowi administracyjnemu. Z uwagi na specyfikę działań podejmowanych przez sądy nie jest możliwe ograniczenie przedmiotu nadzoru administracyjnego wyłącznie do czynności administracyjnych (albowiem sądy zasadniczo podejmują czynności o charakterze procesowym). Niezasadnym jest też przyjęcie założenia, że nadzorem administracyjnym mogłyby być objęte wszelkie czynności podejmowane w sądach za wyjątkiem samego

wyrokowania (mając na względzie niezawisłość sędziowską). W związku z tym w rozdziale tym wskazano, że niecelowym jest tworzenie innej aniżeli obecnie obowiązującej definicji działalności administracyjnej sądów, która co do zasady dzieli tego rodzaju działania na czynności o charakterze organizacyjno-technicznym i czynności zmierzające do zapewnienia sprawności postępowania, z zastrzeżeniem niemożności ingerowania w niezależność sądownictwa. Zaznaczono jednak wyraźnie, że nadzór administracyjny powinien być w związku z tym ograniczony w dwojaki sposób. Po pierwsze, nieprzekraczalną granicą, która uniemożliwia stosowanie środków nadzoru administracyjnego jest domena niezawisłości sędziowskiej. Ta ostatnia ogranicza sferę czynności nadzorczych, a nie odwrotnie. Po drugie, możliwość wdrożenia środków nadzoru powinna być warunkowana celem ich realizacji, którym powinno być wyłącznie urzeczywistnienie i zagwarantowanie prawa do sądu. Innymi słowy, środki nadzoru (w tym w szczególności środki o charakterze ingerencyjnym) powinny być stosowane wówczas, gdy zmierzają do zapewnienia stronie prawa do sądu, poprzez możliwość zagwarantowania sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd.

W rozdziale trzecim, najistotniejszym z perspektywy ustrojowej przeprowadzono analizę dopuszczalności istnienia i granic nadzoru administracyjnego nad sądami i sędziami z perspektywy zasad konstytucyjnych: podziału władzy, niezależności i odrębności sądownictwa od władzy ustawodawczej i wykonawczej oraz niezawisłości sędziów. Uwzględniono orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz akty prawa międzynarodowego.

W szczególności wskazano na zasadniczo jednolitą linię orzeczniczą Trybunału Konstytucyjnego, który – przyjmując założenie braku jednoznacznego przesądzenia w Konstytucji RP możliwości wdrożenia instytucji nadzoru administracyjnego w stosunku do sądów i sędziów – zaakceptował możliwość funkcjonowania w świetle ustawy zasadniczej unormowań pozostawiających dominującą rolę Ministra Sprawiedliwości w stosunku do sądownictwa powszechnego i wojskowego. Stanowisko Trybunału Konstytucyjnego uzasadniane było względami historycznymi i nie uwzględniało zmian ustrojowych, a ostatecznie pozwoliło na zwiększenie roli Ministra Sprawiedliwości w stosunku do sądów poprzez systematyczne poszerzanie katalogu kompetencji Ministra Sprawiedliwości w stosunku do sądów. Po drugie, podkreślono, że orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego nie uwzględniało innych uwarunkowań natury prawnej, takich jak niemożność jednoznacznego zdefiniowania czynności administracyjnych czy wielopłaszczyznowość nadzoru i zwierzchnią rolę organu władzy wykonawczej w stosunku do innych organów nadzorczych w przypadku

struktury sądownictwa powszechnego. W tym duchu, w rozdziale trzecim dokonano zestawienia instytucji nadzoru administracyjnego z dwoma kluczowymi dla funkcjonowania sądownictwa zasadami konstytucyjnymi, tj. zasadą podziału władzy oraz zasadą niezależności władzy sądowniczej. Co niezwykle istotne z perspektywy bieżącego podejmowania czynności nadzorczych, wskazano na aksjologiczne podstawy tej instytucji zestawiając je ze specyfiką pozycji ustrojowej sądów i sędziów. W rozdziale tym podkreślono, że omawiany rodzaj nadzoru nie powinien mieć charakteru represyjnego, a wspierający i służebny w celu urzeczywistnienia prawa do sądu.

W rozdziale czwartym dokonano klasyfikacji środków nadzorczych i przedstawiono ich podstawy prawne. Wyodrębniono środki nadzoru dzieląc je na środki o charakterze ingerencyjnym i środki o charakterze ogólnym (wśród których wyróżniono środki weryfikacyjne, organizacyjne i koordynacyjne). Przeanalizowano sposób ich stosowania oraz stopień ingerencji w działalność administracyjną oraz ich wpływ na działalność orzeczniczą. Zwrócono uwagę na brak jednoznacznych kryteriów ich wykorzystania oraz na niespójność rozwiązań legislacyjnych.

Rozdział piąty miał charakter empiryczny. Przeanalizowano praktykę stosowania nadzoru administracyjnego oraz dokonano analizę orzecznictwa sądowego i wypowiedzi prezentowanych w nauce prawa. Wskazano, że choć formalnie nadzór administracyjny nie może ingerować w sferę orzeczniczą, to potencjalnie działania nadzorcze mogą mieć wpływ – przynajmniej pośredni - na niezawisłość sędziowską. W tej części pracy zwrócono uwagę na niedostatki obowiązujących regulacji, w tym w szczególności brak regulacji co do zagwarantowania efektywnych mechanizmów odwoławczych w przypadku niezgodnej z prawem ingerencji nadzorczej w tok czynności sądu lub niezawisłość sędziowską. Zestawiono ze sobą prezentowane w doktrynie możliwe kierunki reform. W tym zakresie przedstawione w tej części monografii rozważania wpisują się w prowadzoną w piśmiennictwie prawniczym dyskusję. Przedstawiciele doktryny i środowiska sędziowskiego wskazywali na konieczność zmian modelu nadzoru administracyjnego, w szczególności w stosunku do gałęzi sądownictwa powszechnego. Proponowane w dyskursie naukowym wskazują – poza pozostawieniem obecnie obowiązującej regulacji – dwa kierunki zmian. Po pierwsze, zmianę struktury podmiotowej istniejącego modelu nadzoru administracyjnego poprzez powierzenie roli zwierzchniego organu nadzorczego Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego, który w stosunku do sądów powszechnych sprawowałby rolę podobną jak Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego w stosunku do sądów administracyjnych. Po drugie, zmianę modelu nadzoru administracyjnego poprzez powierzenie wiodącej roli Krajowej Radzie Sądownictwa.

Proponowane są także zmiany nazwy samej instytucji (poprzez zastąpienie jej pojęciami takimi jak „ewaluacja” czy „monitorowanie”). W rozdziale tym wskazano wady i zalety każdego z proponowanych rozwiązań.

Monografia zakończona została podsumowaniem wyników badań i wskazaniem ram, w jakich dopuszczalne jest funkcjonowanie instytucji nadzoru administracyjnego w sądownictwie.

4.1.5 Omówienie wyników badań

Przeprowadzone w monografii analizy doprowadziły do sformułowania wniosków natury teoretycznoprawnej.

Po pierwsze zwrócono uwagę, że w doktrynie prawa administracyjnego pojęcie nadzoru definiowane jest jako relacja hierarchiczna, oparta na podporządkowaniu organu nadzorowanego organowi nadzorującemu. Elementem tej relacji jest kompetencja do władczej ingerencji w działalność organu nadzorowanego w celu zapewnienia zgodności jego funkcjonowania z ustalonym wzorcem. Specyfika ustrojowa władzy sądowniczej, a także konstytucyjne zasady niezależności tej władzy oraz niezawisłości sędziów, wywodzące się z zasady podziału władz, uniemożliwiają zastosowanie klasycznego modelu nadzoru administracyjnego do sądownictwa. W rezultacie, nadzór administracyjny nad sądami i sędziami stanowi instytucję odrębną od tradycyjnie rozumianego nadzoru administracyjnego. Zakres i treść tej instytucji wyznaczane są przez cel, jakim jest zapewnienie efektywności funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości, oraz charakter dostępnych środków nadzorczych, przy jednoczesnym poszanowaniu granic wynikających z konstytucyjnej zasady niezawisłości sędziowskiej. W konsekwencji, nadzór administracyjny nad sądami utożsamiany jest przede wszystkim z działaniami organizacyjnymi, zarządczymi i kontrolnymi, dotyczącymi funkcjonowania sądów. Z punktu widzenia ustrojowego, struktura władzy sądowniczej nie może przyjmować postaci podporządkowanej, w szczególności względem organów władzy wykonawczej.

Po drugie, zapewnienie jednostce prawa do sądu wymaga od państwa stworzenia adekwatnych ram organizacyjnych dla funkcjonowania sądownictwa oraz zapewnienia odpowiednich środków umożliwiających jego sprawne działanie. Z tego względu niezbędne jest istnienie organów odpowiedzialnych za administracyjne kierowanie sądami oraz podmiotów uprawnionych do podejmowania działań nadzorczo-naprawczych w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w ramach funkcjonowania danej gałęzi sądownictwa lub jej konkretnej części.

W polskim porządku prawnym nadzór administracyjny nad sądami ma charakter wielopoziomowy. W sądownictwie powszechnym i wojskowym funkcję zwierzchnią pełni Minister Sprawiedliwości, który dysponuje rozległymi kompetencjami kadrowymi. W sądownictwie administracyjnym funkcję zwierzchnią sprawuje Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego. Znaczącą rolę w strukturze nadzorczej odgrywają również prezesi sądów, a także sędziowie wizytatorzy i inne osoby wykonujące czynności nadzorcze. Zakres nadzoru obejmuje zarówno funkcjonowanie sądu jako instytucji, jak i działalność administracyjną poszczególnych sędziów. W ramach nadzoru administracyjnego w sądownictwie wyodrębnia się dwa poziomy nadzoru: wewnętrzny i zewnętrzny (zwierzchni). Nadzór wewnętrzny, realizowany przede wszystkim przez prezesów sądów, umożliwia szybką reakcję na stwierdzone nieprawidłowości i jest dostosowany do struktury organizacyjnej sądownictwa. Równocześnie konieczne jest istnienie organu koordynującego działania oraz zarządzającego zasobami kadrowymi i finansowymi, sprawującego nadzór zewnętrzny. Wielopoziomowa konstrukcja nadzoru znajduje uzasadnienie zarówno w tradycji ustrojowej, jak i w bieżących potrzebach organizacyjnych sądów.

Po trzecie, instytucja nadzoru administracyjnego nad sądami posiada w Polsce utrwalony charakter, w swej istocie sięgający jeszcze okresu międzywojennego. Wskazano, że ustanowienie Ministra Sprawiedliwości zwierzchnim organem nadzoru administracyjnego nastąpiło w ramach tworzenia podstaw ustrojowych funkcjonowania sądownictwa po zakończeniu I Wojny Światowej. Co zaskakujące z perspektywy historycznej, pomimo zmieniających się realiów ustrojowych II Rzeczypospolitej, następnie okresu PRL, a w końcu historycznej szansy wynikającej ze zmiany ustroju na demokratyczny nie doszło do zmiany pozycji organu władzy wykonawczej (Ministra Sprawiedliwości) w stosunku do sądów. Zaznaczyć jednak trzeba, że dyskusja dotycząca roli organów nadzoru lub organów sprawujących funkcję zarządczo-kierownicze w sądach (w tym w szczególności roli prezesów sądów) toczyła się w polskiej nauce prawa już okresie międzywojennym. Wówczas to wskazywano na możliwości ukształtowania ustroju sądów na kształt modelu obowiązującego w państwach germańskich (z wyraźną rolą przewodnią organów zarządczych) bądź też modelu anglo-francuskiego, w którym prezes sądu traktowany jest wyłącznie jako podmiot zarządzający, niewyróżniany spośród sędziów. W polskim systemie prawnym od czasów międzywojennych funkcjonuje model szerokich kompetencji organów kierujących sądami i ich zwierzchniej roli w stosunku do sędziów, co ma wpływ na kształt i kierunki stosowania środków nadzoru administracyjnego.

Po czwarte, w ramach badań porównawczych dowiedziono, że rozwiązania przyjęte w innych porządkach prawnych wskazują na zróżnicowanie modeli nadzoru nad sądownictwem, choć zasadniczo nie wyróżnia i nie akcentuje się nadzorczego charakteru działań. W tym zakresie wyróżnić można trzy podstawowe modele: model zakładający nadzór realizowany przez prezesów sądów oraz częściowo przez organy władzy wykonawczej (model polski, występujący także w Niemczech i Słowacji), model powierzający nadzór organom tworzonemu zasadniczo przez sędziów (funkcjonujący w państwach, gdzie ustrojowa pozycja rad sądownictwa jest szczególnie istotna np. model obowiązujący we Włoszech) oraz model oparty na odrębnym organie zarządzającym sądownictwem (model nordycki przedstawiony na przykładzie Danii i Szwecji). Każdy z tych modeli charakteryzuje się określonymi zaletami i ograniczeniami. Udział władzy wykonawczej i szerokie uprawnienia prezesów sądów (powoływanych przez przedstawicieli władzy wykonawczej) umożliwia zewnętrzną kontrolę nad działalnością sądów, lecz rodzi ryzyko naruszenia ich niezależności. Modele wewnętrzne (skupiające się na nadzorze przez organy tworzone spośród sędziów i przez nich wybierane) zapewniają większy poziom autonomii, ale nie przewidują mechanizmów zewnętrznej oceny efektywności sprawowania wymiaru sprawiedliwości. W państwach, w których funkcjonują niezależne organy administrujące sądownictwem, trudności mogą wynikać z potrzeby zagwarantowania ich rzeczywistej niezależności. W analizowanych systemach prawnych w państwach skandynawskich (Danii i Szwecji) tradycyjnie podmioty tworzące administrację publiczną (w tym przypadku agencje odpowiadające za administrację sądownictwa) mają wysoki stopień niezależności i suwerenności w działaniu (w szczególności w stosunku do innych podmiotów tworzących władzę wykonawczą). Na podstawie danych obrazujących poziom zaufania do władzy sądowniczej w społeczeństwie dowiedziono, że wprowadzenie poszczególnych modeli zarządzania i nadzoru nad sądownictwem nie ma bezpośredniego wpływu na stopień zaufania obywateli do sądów. Wyniki badań dotyczących społecznego zaufania do wymiaru sprawiedliwości wskazują, że kluczowe znaczenie ma praktyka funkcjonowania organów sądowych i nadzorczych, a nie sam model administrowania sądownictwem i nadzoru nad nim. Brakuje dowodów na istnienie związku pomiędzy określonym modelem nadzoru i zarządzania sądownictwem a poziomem efektywności sądów lub zaufania społecznego do tej władzy.

Po piąte, instytucja nadzoru administracyjnego została zaakceptowana w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego. Obecne regulacje powstawały jednak w odmiennych uwarunkowaniach historycznych, zaś kluczowe orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego zapadały jeszcze przed wprowadzeniem istotnych zmian w odniesieniu do

struktury sądownictwa powszechnego, skutkujących przede wszystkim zwiększeniem roli Ministra Sprawiedliwości i zmniejszenia znaczenia samorządu sędziowskiego. Posługiwanie się argumentacją historyczną w celu legitymizowania obecnie obowiązujących rozwiązań budzi wątpliwości w świetle nieustannych zmian prawa i obserwowanej praktyki jego stosowania. Z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego wynika, że ustawa zasadnicza nie przesądza ani o zasadności, ani o zakresie nadzoru nad sądami, pozostawiając tę kwestię ustawodawcy zwykłemu. Zasada podziału władz i niezależności sądów implikuje jednak konieczność zapewnienia, aby organ nadzorczy był niezależny od bieżących celów politycznych oraz posiadał odpowiednie przygotowanie merytoryczne umożliwiające ocenę funkcjonowania sądownictwa. Brak takich gwarancji, szczególnie w odniesieniu do Ministra Sprawiedliwości, stwarza ryzyko instrumentalnego wykorzystywania nadzoru. Wątpliwości budzi również przyznanie Ministrowi Sprawiedliwości kompetencji do określania w drodze rozporządzenia trybu sprawowania nadzoru, co prowadzi do sytuacji, w której organ nadzorczy samodzielnie definiuje zakres swoich uprawnień. Brak jednolitego systemu sądowej kontroli działań z zakresu nadzoru administracyjnego dodatkowo potęguje zagrożenia dla niezależności sądów. Co więcej, z Konstytucji RP wynika jednoznacznie, że władza sądownicza powinna pozostawać nie tylko niezależna od innych rodzajów władzy, ale też być władzą od nich odrębną. Trybunał Konstytucyjny w swoim orzecznictwie w zasadzie konsekwentnie podtrzymywał stanowisko, że obowiązujący model nadzoru administracyjnego nie jest sprzeczny z Konstytucją, o ile przestrzegane są wyraźnie określone granice kompetencyjne jego wykorzystywania. Wyroki Trybunału Konstytucyjnego dotyczyły punktowej eliminacji mechanizmów związanych z nadzorem administracyjnym. Chociaż Trybunał Konstytucyjny podkreślał, że czynności o charakterze orzeczniczym muszą pozostawać poza zakresem nadzoru, to nie zakwestionował zwierzchnich uprawnień Ministra Sprawiedliwości w stosunku do sądownictwa powszechnego, wskazując na argumenty natury historycznej i ugruntowany model nadzoru administracyjnego, sprowadzając go do swego zarządzenia. Z perspektywy czasowej, stanowisko Trybunału Konstytucyjnego oceniono jako nietrafne, albowiem zwierzchni nadzór Ministra Sprawiedliwości może – w przypadku niewłaściwego wykorzystania przyznanych organom nadzoru uprawnień - rodzić zagrożenia dla zachowania niezawisłości sędziowskiej.

Po szóste, z perspektywy przedmiotowej wskazując na konkretne przykłady dowiedziono, że niemożliwe jest precyzyjne zdefiniowanie i oddzielenie czynności orzeczniczych od czynności nieorzeczniczych, Przyjęcie skrajnych poglądów (tj. że wszystkie czynności podejmowane w sądach są podejmowane w sferze chronionej niezawisłością

sędziowską albo że tylko sfera orzekania powinna być immunizowana na czynności z zakresu nadzoru administracyjnego) wydaje się zbyt daleko idące. Czynności podejmowane w sądach mają wieloaspektowy charakter i często zarówno procesowy, jak i administracyjny charakter (a przynajmniej często rodzą konsekwencje o charakterze administracyjnym). Obecnie obowiązujące regulacje pozwalają na ocenę sprawności postępowania i czynności orzeczniczych. Przy niewłaściwym korzystaniu ze środków nadzoru może to przekraczać ustawowo i konstytucyjnie wyznaczoną granicę (domenę niezawisłości sędziowskiej), za którą niemożliwe jest stosowanie środków nadzorczych. W pracy postawiono tezę, że z uwagi na niemożność jednoznacznego określenia czynności podejmowanych w sądach brak jest podstaw do formułowania definicji czynności administracyjnych w sposób inny aniżeli obecnie (albo czynności, które mogłyby być przedmiotem nadzoru administracyjnego). Istotne w takiej sytuacji pozostaje zapewnienie skutecznego przestrzegania obowiązujących ograniczeń. Zaakcentowano, że to nie niezawisłość sędziowska ogranicza nadzór administracyjny nad sądami i sędziami, ale to nadzór administracyjny (jako instytucja służebna w stosunku do podstawowej funkcji sądów czyli sprawowania wymiaru sprawiedliwości) jest ograniczona przez niezawisłość sędziowską. Dodatkowo, realizowanie czynności z zakresu nadzoru administracyjnego powinno być ograniczone poprzez określenie ich celu. O ile celem tym jest zapewnienie prawa do sądu, o tyle działalność nadzorcza jest dopuszczalna. W obowiązującym stanie prawnym celowe jest jednoznaczne ukształtowanie charakteru nadzoru jako wspierającego, a nie represyjnego. Stosowanie środków nadzorczych powinno prowadzić do tworzenia warunków organizacyjnych sprzyjających efektywnemu sprawowaniu funkcji orzeczniczej. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości dopuszczalne jest stosowanie instrumentów nadzorczych, natomiast w sytuacjach szczególnie rażących uzasadnione jest inicjowanie postępowań dyscyplinarnych. Natomiast rolą organów nadzoru nie jest na pewno stosowanie środków nadzorczych w celu zdyscyplinowania i podporządkowania sędziów, w tym w szczególności poprzez korzystanie z mechanizmów o charakterze sankcyjnym bądź represyjnym. Istotą działań organów nadzorczych jest stworzenie optymalnych warunków do wykonywania swoich zadań przez pracowników podlegających nadzorowi (w szczególności sędziów). Powinno to następować poprzez analizę funkcjonowania konkretnej jednostki organizacyjnej, zdekodowanie występujących problemów i podjęcie próby ich eliminacji albo zmiany funkcjonowania sądu w celu zwiększenia jego efektywności. Na poziomie zewnętrznym (zwierzchnim) nadzór administracyjny powinien zmierzać do oceny działalności podlegających nadzorowi jednostek, analizy właściwego alokowania posiadanych zasobów (w szczególności mając na

względzie przydzielanie stanowisk sędziowskich do danego sądu) oraz podejmowania działań o charakterze organizacyjno-administracyjnym. W sytuacji zdekodowania problemów o charakterze strukturalnym możliwe jest podjęcie działań o charakterze normatywnym (w szczególności poprzez wydanie – w granicach obowiązującego prawa - instrukcji czy regulaminów).

Po siódme, wykazano, że obowiązujące środki nadzoru charakteryzują się zróżnicowanym charakterem, z przewagą rozwiązań kadrowo-organizacyjnych. Natomiast w ramach nadzoru wewnętrznego przewidziano również środki mogące oddziaływać bezpośrednio na tok postępowania sądowego. Działania ingerencyjne powinny być podejmowane jedynie w sytuacjach wyjątkowych, w których nie zachodzą przesłanki wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, a stwierdzone uchybienia mają charakter oczywisty.

Po ósme, z perspektywy stosowania obowiązujących regulacji, konieczne jest – co jest obecnie niezapewnione - ustanowienie jednolitego standardu formalnego, zgodnie z którym każda czynność nadzorcza powinna przybrać formę pisemną i zawierać uzasadnienie. Adresat takiej czynności powinien mieć zagwarantowaną możliwość kwestionowania podjętych w stosunku do niego działań. Uzasadnione jest również wprowadzenie mechanizmu odwoławczego, umożliwiającego sędziemu zakwestionowanie danej czynności przed sądem lub Krajową Radą Sądownictwa. Takie rozwiązanie wzmocniłoby gwarancje niezawisłości oraz ograniczyło możliwość nadużyć. Zaakcentowano, że w przypadku wątpliwości co do możliwości wkroczenia czynnościami nadzorczymi w domenę, w której sędzia powinien pozostać niezawisły organ nadzoru powinien powstrzymać się od tych działań. Kluczowym dla funkcjonowania sądownictwa jest zachowanie jądra jego działania – sprawowania niezależnego wymiaru sprawiedliwości.

Ostatecznie stwierdzono, że obowiązujący obecnie model nadzoru administracyjnego z dominującą pozycją Ministra Sprawiedliwości (w przypadku sądownictwa powszechnego i wojskowego) może stwarzać zagrożenie dla niezawisłości sędziowskiej. Nie ulega też wątpliwości, że brak jest podstaw do twierdzenia, aby model ten znacząco wpływał na polepszenie jakości funkcjonowania sądownictwa powszechnego i efektywności sprawowania wymiaru sprawiedliwości. Model funkcjonujący w sądownictwie administracyjnym ze zwierzchnią rolą Prezesa NSA niewątpliwie lepiej zabezpiecza gwarancje niezawisłości sędziowskiej. Z uwagi na strukturę obu podstawowych gałęzi sądownictwa (powszechnego i administracyjnego) niemożliwym jest przeniesienie modelu nadzoru obowiązującego w sądownictwie administracyjnym do sądownictwa powszechnego. Wynika to przede

wszystkim wielkości struktury sądownictwa powszechnego i administracyjnego oraz odmienności pozycji i roli Sądu Najwyższego (w tym jego Pierwszego Prezesa) w stosunku do sądów powszechnych wobec pozycji Prezesa NSA w stosunku do sądów administracyjnych. Z kolei zadania i pozycja Krajowej Rady Sądownictwa w polskim porządku prawnym nie obejmuje działań z zakresu nadzoru administracyjnego.

W związku z tym alternatywnym rozwiązaniem wobec proponowanych w doktrynie zmian polegających na powierzeniu roli zwierzchniego organu nadzorczego Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego lub Krajowej Radzie Sądownictwa) mogłoby być prezentowane w monografii rozwiązanie zastosowane w państwach skandynawskich i powołanie specjalnego organu odpowiedzialnego za zarządzanie i nadzór sądami. Pozwoliłoby na stworzenie nowoczesnych mechanizmów zarządzania i nadzoru nad sądownictwem, uwzględniając specyfikę funkcjonowania sądów.

4.2 Pozostałe osiągnięcia naukowe

4.2.1 Wprowadzenie

W swojej dotychczasowej karierze naukowej byłem autorem lub współautorem łącznie 72 opracowań o charakterze naukowym, z których 43 ukazało się po uzyskaniu stopnia naukowego doktora, a jeden rozdział w monografii wieloautorskiej został przyjęty do druku (rozdział pt. *Relations between the Supreme Administrative Court and the Judicial Power – A Polish Perspective* w monografii pt. *Beyond adjudication: Exploring the Multifaceted Role of Supreme Administrative Courts* pod red. W. Piątka w wydawnictwie Edward Elgar Publishing (planowany termin wydania I 2026 r.).

Wśród wskazanej liczby opracowań – poza monografią opisaną powyżej - wyróżnić trzeba 4 monografie (w tym 2 samodzielnie i 2 we współautorstwie), z których jedna stanowi uzupełnioną i rozszerzoną wersję rozprawy doktorskiej, Ponadto, opublikowałem łącznie 36 artykułów, glos i rozdziałów w pracach zbiorowych, z których 26 ukazało się po uzyskaniu stopnia naukowego doktora. Wśród nich się znajduje się również opracowanie w publikacji o charakterze systemowym dotyczące zasad ogólnych postępowania administracyjnego (System Prawa procesowego administracyjnego. Zasady ogólne postępowania administracyjnego, Tom II. Część 2, Warszawa 2018 (red. naukow. W. Piątek, J. P. Tarno).

Jestem również współautorem trzech opracowań o charakterze komentarzowym, w tym do komentarza do ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi pod red. prof. dr hab. Andrzeja Skoczylasa i prof. dr hab. Przemysława Szustakiewicza (dwa wydania w latach 2016 i 2023) oraz dwóch komentarzy do

ustawy z dnia 17 czerwca 1966 roku o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (pierwszy z nich to komentarz pod red. prof. dr hab. Romana Hausera i prof. dr hab. Andrzeja Skoczylasa (uczestniczyłem w tworzeniu wydań z lat 2016 i 2018), zaś drugi to komentarz pod red. prof. dr hab. Romana Hausera i prof. dr hab. Marka Wierzbowskiego (uczestniczyłem w tworzeniu wydań tego komentarza w latach 2021 i 2024),

Wśród wskazanej łącznej liczby opracowań naukowych znajdują się również publikacje mające istotne znaczenie dydaktyczne, takie jak w szczególności podręczniki z zakresu postępowania administracyjnego i sądownoadministracyjnego (wydawane w latach 2017 i 2021 przez Wydawnictwo Wolters Kluwer Polska (kolejne wydanie zostanie opublikowane w październiku 2025 r.)), udział w wydaniu Tomu XX Wielkiej Encyklopedii Prawa oraz w publikacji pt. Pisma procesowe z zakresu postępowania egzekucyjnego w administracji z objaśnieniami i wzorami do pobrania (red. R. Hauser, W. Sawczyn i R. Talaga, Warszawa 2004, wydawnictwo C.H. Beck)

Poniżej przedstawiono podstawowe nurty i kierunki swoich badań naukowych, do których można zaliczyć:

- 1) opracowania z zakresu sądowego i administracyjnego postępowania egzekucyjnego,
- 2) opracowania dotyczące nadzoru administracyjnego nad sądami i sędziami,
- 3) opracowania w przedmiocie postępowania administracyjnego i sądownoadministracyjnego,
- 4) opracowania dotyczące problematyki wolności realizacji praktyk religijnych w trakcie pandemii.

Szczegółowe informacje dotyczące mojej aktywności naukowej zawarte zostały w wykazie osiągnięć naukowych albo artystycznych, stanowiących znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, który stanowi załącznik do wniosku o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne.

4.2.2 Opracowania dotyczące sądowego i administracyjnego postępowania egzekucyjnego

Rozpoczynając opis dorobku naukowego poza monografią, o której mowa powyżej, w pierwszej kolejności uwypuklić należy dorobek z zakresu sądowego i administracyjnego postępowania egzekucyjnego. W tym zakresie należy przedstawić publikacje dotyczące instytucji zbiegu egzekucji. Po pierwsze, na monografię stanowiącą poszerzoną i zmodyfikowaną wersję rozprawy doktorskiej (*Zbieg egzekucji w sądowym i administracyjnym*

postępowaniu egzekucyjnym, Warszawa 2016, Wydawnictwo Wolters Kluwer Polska). Konieczność wprowadzenia istotnych zmian do treści rozprawy doktorskiej przed jej opublikowaniem wynikała ze zmiany stanu prawnego, co zdeterminowało konieczność omówienia wprowadzonych nowelizacji ustaw procesowych (k.p.c. i u.p.e.a.), z poszerzeniem rozprawy doktorskiej o dorobek doktryny, jak również własne doświadczenia praktyczne w tym zakresie. Wydana monografia dotycząca zbiegu egzekucji była w chwili jej publikacji jedynym kompleksowym opracowaniem dotyczącym tej problematyki, zaś z uwagi na zmieniające się regulacje prawne odpowiadała zarówno na potrzeby praktyki, a z uwagi omówienie zagadnień dotyczących zetknięcia obu modeli egzekucji (sądowej i administracyjnej) stanowiła istotny wkład w rozwój badań w tej gałęzi prawa procesowego administracyjnego. Po drugie, wskazać trzeba również na dwa opracowania opublikowane przed osiągnięciem stopnia naukowego doktora (*Rozstrzygnięcie zbiegu egzekucji administracyjnej i sądowej. Wybrane zagadnienia praktyczne* (współautor W. Piątek) [w:] S. Wrzosek, M. Domagała, J. Izdebski, T. Stanisławski (red.) *Przegląd dyscyplin badawczych i pokrewnych nauce prawa i postępowania administracyjnego. Zjazd Katedr Prawa Administracyjnego i Postępowania Administracyjnego*, Lublin 2010 oraz glosę do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2010 r., III CZP 133/09, OSNC 2010/7-8/111 (współautor W. Piątek), *Przegląd Prawa Egzekucyjnego* nr 6 – 7/2011).

W przedmiocie egzekucji administracyjnej byłem również autorem monografii dotyczącej egzekucji administracyjnej egzekucji obowiązków niepieniężnych (*Egzekucja administracja obowiązków o charakterze niepieniężnym*, Wrocław 2014). Opracowanie to ujmowało zagadnienia tego rodzaju egzekucji po raz pierwszy od blisko pięćdziesięciu lat (poprzednia monografia autorstwa Z. Leońskiego ukazała się w 1968 roku). Jestem też współautorem monografii pt. *Egzekucja świadczeń pieniężnych* (wraz z P. Ostojkim i W. Piątkiem), Wrocław 2018). Obie te publikacje dotyczą pomijanego w praktyce przedstawienia środków egzekucyjnych, które mogą być stosowane w administracyjnym postępowaniu egzekucyjnym.

W przedmiocie zagadnień dotyczących administracyjnego postępowania egzekucyjnego wskazać należy również na opracowania w dziełach zbiorowych (*Ochrona jednostki a efektywność administracyjnego postępowania egzekucyjnego* (współautorzy K. Celińska-Grzegorzczak, W. Piątek, A. Skoczylas) [w:] T. Jędrzejewski, M. Masternak, P. Rączka (red.), *Ochrona praw jednostki w postępowaniu egzekucyjnym w administracji*, Toruń 2018, *Sposoby działania organów administracji publicznej w celu poszukiwania majątku zobowiązanego* [w:] T. Jędrzejewski, M. Masternak, P. Rączka (red.) *Prawne formy*

działania administracji publicznej w postępowaniu egzekucyjnym w administracji, Toruń 2019 oraz *Zasady ogólne administracyjnego postępowania egzekucyjnego w świetle realizacji obowiązków o charakterze niepieniężnym* (współautor W. Piątek) [w:] *Egzekucja administracyjna obowiązków o charakterze niepieniężnym – wybrane zagadnienia*, Toruń 2024; wszystkie wydane przez Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika). Są one efektem udziału w konferencjach organizowanych przez Wydział Prawa i Administracji UMK, prowadzącego badania stanowiące istotny wkład w rozwój nauki w dziedzinie egzekucji administracyjnej. Przedstawione wyżej opracowania akcentowały istotne znaczenie zapewnienia efektywności egzekucji *sensu largo*, uwypuklając jej znaczenie dla skuteczności działania organów państwowych, a w szerszym ujęciu – pozwalając na zapewnienie przestrzegania prawa poprzez możliwość wykonania obowiązku podlegającego egzekucji.

Ponadto, jestem też autorem trzech artykułów naukowych dotyczących egzekucji administracyjnej, w tym jednego w języku angielskim (*Hipoteka przymusowa jako sposób zabezpieczenia należności finansowych jednostek samorządu terytorialnego w świetle nowelizacji ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz pojawiających się problemów praktycznych* (współautor W. Piątek), *Studia Lubuskie*, VIII/2012, *Skarga na orzeczenie referendarza sądowego w sądowym postępowaniu egzekucyjnym*, *Polski Proces Cywilny*, nr 3/2014 oraz *Administrative Enforcement Proceedings from the comparative perspective of legal system of Israel and Poland* [w:] *Law Review*, July-December 2018).

Na dorobek naukowy w dziedzinie egzekucji administracyjnej składa się wspomniane wyżej współautorstwo czterech wydań opracowań o charakterze komentarzowym w tym zakresie (*Postępowanie egzekucyjne w administracji. Komentarz*, pod red. R. Hausera i A. Skoczylasa, Warszawa; wyd. 8 i 9, Warszawa 2016, 2018 wydawnictwo C.H. Beck oraz *Postępowanie egzekucyjne w administracji. Komentarz*, pod red. R. Hausera i M. Wierzbowskiego, Warszawa 2021, 2024). W ubiegłym roku byłem też współautorem istotnego dla praktyki opracowania pt. *Pisma procesowe z zakresu postępowania egzekucyjnego w administracji z objaśnieniami i wzorami do pobrania* por red. R. Hausera, W. Sawczyna i R. Talagi, Warszawa 2024).

4.2.3. Opracowania dotyczące współpracy międzynarodowej państw członkowskich przy odzyskiwaniu wierzytelności publicznoprawnych

Bardzo istotne miejsce w mojej działalności naukowej zajmują badania dotyczące współpracy międzynarodowej państw członkowskich przy odzyskiwaniu wierzytelności

publicznoprawnych. Łączą się one z zagadnieniami z zakresu administracyjnego postępowania egzekucyjnego, ukazując jednak szerszy kontekst tego typu postępowania, mając na względzie udział organów administracji publicznej innych państw.

Badania w tym przedmiocie są efektem pracy w zespole badawczym w charakterze Głównego Wykonawcy w ramach grantu NCN (konkurs Sonata 1) pt. *Współpraca międzynarodowa państw członkowskich Unii Europejskiej przy odzyskiwaniu wierzytelności publicznoprawnych* (2011/01/D/HS5/01526; kierownik projektu prof. dr hab. W. Piątek). Jego zwieńczeniem było opublikowanie monografii pt. *Współpraca państw członkowskich UE przy odzyskiwaniu wierzytelności podatkowych* (współautor W. Piątek; Warszawa 2016, wydawnictwo Wolters Kluwer Polska).

Dodatkowo, w ramach prowadzonych badań opublikowałem 5 opracowań (4 artykuły naukowe oraz jeden rozdział w dziele zbiorowym), w tym dwa w języku angielskim (*Pogłębianie współpracy pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej przy odzyskiwaniu należności pieniężnych* (współautor W. Piątek), *Administracja Publiczna. Studia Krajowe i Międzynarodowe*, nr 1/2012; *Wzajemna pomoc w modelu jednolitej procedury administracyjnej Unii Europejskiej w świetle współpracy przy odzyskiwaniu należności publicznoprawnych* [w:] J. Supernat, B. Kowalczyk (red.), *Kodeks postępowania administracji Unii Europejskiej*, Wrocław 2017 (we współautorstwie ze W. Piątkiem); *The development of mutual assistance of EU member states for the recovery of public claims* (współautor W. Piątek), *Law Review*, July-December 2014; *The validity of the principle of mutual trust between the EU Member States in mutual assistance for the recovery of public claims* (współautor W. Piątek), *Adam Mickiewicz Law Review*, vol. 6/2016; *Współpraca państw członkowskich UE w świetle ustawy o wzajemnej pomocy przy dochodzeniu podatków, należności celnych i innych należności pieniężnych* (współautor W. Piątek), *Europejski Przegląd Sądowy* nr 8/2014).

Opracowania dotyczące współpracy międzynarodowej państw członkowskich przy odzyskiwaniu wierzytelności publicznoprawnych akcentowały niską skuteczność praktyczną procedur w ramach obowiązujących regulacji i przyczyny tego stanu rzeczy, przedstawiając możliwość wdrożenia reguł działania i mechanizmów pozwalających na zwiększenie efektywności funkcjonowania podmiotów zaangażowanych we współpracę. Wskazywano nie tylko na różne rodzaje możliwej do wdrożenia współpracy, ale skatalogowano także zasady, które powinny pozwolić na efektywniejszą realizację tej współpracy i mechanizmy, które mogą przyczynić się do polepszenia jakości działań administracji publicznej.

4.2.4 Opracowania dotyczące nadzoru administracyjnego nad sądami i sędziami

Z uwagi na tematykę prowadzonych badań, których zwieńczeniem jest monografia, o której mowa w punkcie 4.1 autoreferatu, w prowadzonych badaniach naukowych zajmowałem się również tematyką związaną z nadzorem administracyjnym nad sądami i sędziami. Tematyka podjęta została m.in. w wyniku realizacji zadań w charakterze głównego wykonawcy w grantie NCN (Konkurs Opus 13) pt. *Nadzór administracyjny nad sądami i sędziami* (2017/25/B/HS5/00343) pod kierunkiem prof. dr. hab. Wojciecha Piątka).

W tym zakresie trzeba wskazać na 3 artykuły naukowe (*Sprzeciw wobec zamiaru podjęcia zatrudnienia lub dodatkowego zajęcia jako czynność z zakresu nadzoru administracyjnego nad sądami i sędziami*, Forum Prawnicze 5(61)/2020), *The Model of Supervision over Administrative Courts in Poland*, Bratislava Law Review Vol. 4 No. 2 (2020) oraz *Przedmiot nadzoru administracyjnego nad sądownictwem – propozycja reinterpretacji instytucji*”, Forum Prawnicze 2(86)/2025.

W ramach tych opracowań wskazywano na niedostatki w zakresie funkcjonującego modelu nadzoru, akcentując konieczność zmian w zakresie sposobu korzystania z uprawnień, które mają organy nadzorcze i wskazując na istotę relacji pomiędzy organami nadzorującymi i nadzorowanymi. W tym zakresie w szczególności akcentowano również rozróżnienie pomiędzy istniejącymi regulacjami w obrębie sądownictwa powszechnego i administracyjnego.

Ponadto, w zakresie badań prowadzonych na tym polu niezwykle cennym doświadczeniem był udział w grupie badawczej (w ramach wspomnianego wyżej grantu badawczego), którego efektem było opublikowanie rozdziału w anglojęzycznej monografii zbiorowej renomowanym wydawnictwie Peter Lang (*The shape of supervision over courts – reflections on the supervisory measures applied to courts and judges* [w:] W. Piątek (red.), *Supervision over Courts and Judges. Insights into Selected Legal Systems*, Berlin, Bern, Bruxelles, New York, Oxford, Warszawa, Wien 2021, wydawnictwo Peter Lang Publishing Group). Opracowanie zbiorowe, którego było współautorem pozwoliło w wyraźny sposób ukazać różnice w ukształtowaniu administracji sądowej i organów ją nadzorujących, a występujące pomiędzy poszczególnymi państwami. Równocześnie pozwoliło to na dojście do jednoznacznego wniosku o konieczności zapewnienia szczególnej ochrony niezawisłości sędziowskiej w kontekście dopuszczalności sprawowania nadzoru administracyjnego, jako elementu kluczowego dla możliwości sprawowania wymiaru sprawiedliwości przez sądy.

4.2.5. Opracowania z zakresu postępowania administracyjnego i sądowoadministracyjnego

Zagadnienia z zakresu postępowania administracyjnego i sądowoadministracyjnego stanowią istotny z perspektywy aktywności naukowej i zawodowej aspekt mojej działalności publikacyjnej. Jeszcze przed uzyskaniem stopnia naukowego doktora opublikowałem opracowania w dziełach zbiorowych (*Podstawy skargi kasacyjnej w orzecznictwie Izby Finansowej NSA – wybrane zagadnienia* (współautor W. Piątek) [w:] B. Brzeziński, J. P. Tarno (red.), *Sądowa kontrola administracji w sprawach podatkowych*, Warszawa 2011, wydawnictwo Wolters Kluwer Polska oraz *Sądowa kontrola uchwał rady gminy w sprawie udzielenia absolutorium organowi wykonawczemu gminy* [w:] B. Dolnicki, J.P. Tarno (red.), *Samorząd terytorialny w Polsce a sądowa kontrola administracji*, Warszawa 2012, wydawnictwo Wolters Kluwer Polska).

Z opracowań po uzyskaniu stopnia naukowego doktora na pierwszy plan wysuwa się udział w opracowaniu o charakterze systemowym (*System Prawa procesowego administracyjnego. Zasady ogólne postępowania administracyjnego, Tom II. Część 2* (pod red. J. P. Tarno i W. Piątka, Warszawa 2018). Przygotowane przeze mnie rozdziały opracowania dotyczyły zasad ogólnych postępowania administracyjnego (w tym zasady praworządności, zasady równości wobec prawa, zasady prawa do sprawiedliwego, szybkiego i jawnego procesu, zasady ochrony dóbr osobistych, zasady prawa do skargi, zasady uwzględniania z urzędu interesu społecznego i słusznego interesu obywateli oraz relacji pomiędzy zasadami ogólnymi postępowania administracyjnego i zasadami ogólnymi postępowania sądowoadministracyjnego).

Zakres podjętej w opracowaniu systemowym tematyki zbieżny jest z innymi publikacjami dotyczącymi zasad ogólnych postępowania administracyjnego (*Zasada praworządności w postępowaniu administracyjnym z perspektywy konstytucyjnej* [w:] Z. Duniewska, M. Stahl, A. Krakala (red.), *Zasady w prawie administracyjnym. Teoria, praktyka, orzecznictwo*, Warszawa 2018, wydawnictwo Wolters Kluwer Polska oraz *Zasada szybkości postępowania administracyjnego w wybranych krajach skandynawskich i Polsce*, RPEIS 3/2019). Ostatni ze wskazanych artykułów powstał jako rezultat projektu badawczego pt. Efektywność administracyjnego postępowania egzekucyjnego w ujęciu prawnoporównawczym realizowanego ze środków NCN (grant Miniatura jako kierownik projektu 2017/01/X/HS5/00047).

Wskazane opracowania dotyczyły istotnego z perspektywy toku postępowania administracyjnego znaczenia zasad ogólnych dla możliwości zapewnienia sprawiedliwego

rozstrzygnięcia bez nieuzasadnionej zwłoki. Przedstawiano pogląd wskazujący na konieczność uwzględnienia regulacji dotyczących zasad ogólnych przy stosowaniu prawa procesowego administracyjnego, a w uzasadnionych przypadkach również na bezpośrednie stosowanie regulacji stanowiących zasady ogólne postępowania administracyjnego.

Dodatkowo podejmowałem również tematykę aktualnych problemów występujących w postępowaniu sądowoadministracyjnym (w tym rozdział w monografii wieloautorskiej *Aksjologiczne podstawy instancyjności sądownictwa administracyjnego* (współautor A. Skoczylas) [w:] *Aksjologia prawa administracyjnego, Tom II*, red. Jan Zimmermann, Warszawa 2017, wyd. Wyd. Wolters Kluwer Polska 2017 oraz dwie glosy do orzeczeń NSA (*Glosa do postanowienia NSA z 20 listopada 2015 r., sygn. akt I OSK 3024/15*, Orzecznictwo Sądów Polskich nr 10/2016 oraz *Glosa do postanowienia NSA z 8 czerwca 2016 r., sygn. akt I OZ 533/16*, Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego nr 1/2017).

W roku 2025 opublikowałem również artykuł pt. *Oczywista (bez)zasadność skargi i skargi kasacyjnej w postępowaniu sądowoadministracyjnym* (ZNSA nr 4/2025, we współautorstwie z P. Ostrowskim) Dodatkowo, jestem też autorem rozdziału w monografii wieloautorskiej pt. *Relations between the Supreme Administrative Court and the Judicial Power – A Polish Perspective* w monografii pt. *Beyond adjudication: Exploring the Multifaceted Role of Supreme Administrative Courts* pod red. W. Piątka w wydawnictwie Edward Elgar Publishing (planowany termin wydania I 2026 r.). Obie te publikacje są efektem pracy w charakterze Głównego Wykonawcy w projekcie NCN (konkurs Sonata Bis 8) pt. *Zaskarżalność orzeczeń sądów administracyjnych*. W ramach prac zespołu zaprezentowano zespół rekomendacji dotyczących zmian ustawowych zmierzających do zapewnienia możliwości uzyskania realnej ochrony sądowej w postępowaniu sądowoadministracyjnym bez nieuzasadnionej zwłoki. Prowadzone badania, w tym w szczególności konkluzje zawarte w przywołanym wyżej artykule opublikowanym w ZNSA, stanowią odpowiedź na pytanie dotyczące możliwości wdrożenia zmian zmierzających do skrócenia czasu oczekiwania na rozpoznanie sprawy przez NSA, a co za tymi idzie, do zapewnienia konstytucyjnie gwarantowanego prawa do uzyskania ostatecznego rozstrzygnięcia w sprawie indywidualnej bez nieuzasadnionej zwłoki.

Jestem też współautorem w dwóch wydaniach komentarzy do ustawy - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, pod red. A. Skoczylasa i P. Szustakiewicza, Warszawa 2016, 2023, (2 wydania). Nadto, brałem również udział w przygotowaniu haseł do Wielka Encyklopedia Prawa, Tom pt. „Prawo administracyjne” z opracowaniem haseł z zakresu administracyjnego postępowania egzekucyjnego.

Opublikowałem również artykuł dotyczący uproszczeń proceduralnych w postępowaniach administracyjnych państw Grupy Wyszehradzkiej (*Simplification of Administrative Procedure on the Example of the Czech Republic, Poland, Slovakia, and Hungary (V4 Countries)*), Administrative Sciences, 2021, vol. 11, issue 1, 1-13, we współautorstwie z Lukáš Potěšil, Krisztina Rozsnyai, Jan Matej Horvat). Artykuł ten jest efektem współpracy międzynarodowej podjętej w ramach badań w ramach międzynarodowego grantu Funduszu Wyszehradzkiego pt. *Simplifications in administrative proceedings pod kierunkiem* prof. dr hab. Wojciecha Piątka, w którym uczestniczyli naukowcy z Wydziałów Prawa Uniwersytetu w Brnie, Uniwersytetu w Bratysławie oraz Uniwersytetu Eötvösa Loránda w Budapeszcie.

W ostatnim czasie opublikowałem również artykuł w języku hiszpańskim (*Poder judicial administrativo Polaco – situación actual y retos para el futuro* (wspólnie z W. Piątkiem), Revista de Derecho Administrativo, 2024, nr 5, s.8-20). Jest on efektem nawiązania współpracy z prof. Isaakiem Damskym z Wydziału Prawa Uniwersytetu w Buenos Aires przy okazji wizyty badawczo-dydaktycznej w październiku 2023 roku i udziału w konferencji naukowej organizowanej przez International Association of Court Administration w Buenos Aires w dniach 26 – 28 października 2023 roku. Jej konsekwencją była wizyta prof. Damskiego wraz z drugim badaczem – prof. Jorge Vargasem Morgado z Meksyku i seminarium na temat sądownictwa administracyjnego w ujęciu prawnoporównawczym we wrześniu 2024 roku na Wydziale Prawa i Administracji UAM, a następnie opublikowanie artykułu prezentującego polską perspektywę sądownictwa administracyjnego.

Ponadto, jestem również autorem dwudziestu opracowań o charakterze komentatorskim stanowiących przegląd orzecznictwa sądów administracyjnych, publikowanych cyklicznie w czasopiśmie Forum Prawnicze w latach 2011 – 2015.

4.2.6 Opracowania z zakresu wykonywania praktyk religijnych w okresie pandemii COVID-19

Ostatnim, ale równie ważnym przedmiotem moich badań są zagadnienia związane z wpływem pandemii COVID-19 na możliwość wykonywania praktyk religijnych. W ramach tego zakresu moich zainteresowań byłem członkiem zespołu badawczego, który uzyskał grant Rektora UAM pt. „*Każdemu zapewnia się wolność sumienia i religii*” – realizacja praktyk religijnych w czasie pandemii (kierownik projektu Łukasz Skoczyła, Wydział Socjologii

UAM w Poznaniu). Z perspektywy prowadzenia badań naukowych istotną wartością dodaną są dwie publikacje obcojęzyczne w renomowanych czasopismach naukowych (*Freedom of Religion during the Covid-19 Pandemic in Poland: Legal and Sociological Perspectives*, Religion and Human Rights, 2023, vol. 18, nr 2, s.91-128 (we współautorstwie z Ł. Skoczylasem i F. Golędzinowskim) oraz *Restrictions on religious practices in selected European countries during the COVID-19 pandemic: A legal-sociological study from Poland's experiences*, Society Register, 2023, vol. 7, nr 1, s.35-52 (we współautorstwie z Ł. Skoczylasem, W. Piątkiem i F. Golędzinowskim). Ten zakres badań, choć zasadniczo mający charakter incydentalny (z uwagi na tematykę) dotyczył zagadnień prawnej dopuszczalności ograniczeń praw i wolności obywatelskich, a z uwagi na jego interdyscyplinarny charakter pozwolił na współprowadzenie badań z naukowcami z innych aniżeli nauki prawne dziedzin. W ramach badań wykazano, że dla wprowadzania ograniczeń co do korzystania z praw i wolności obywatelskich istotne jest uwzględnienie zasady proporcjonalności dla ich wdrożenia i zapewnienia społecznej akceptacji restrykcji wynikających ze stanu pandemii.

4.2.7. Pozostała aktywność naukowa

Prowadzona działalność naukowa wiąże się również z prowadzeniem badań o charakterze prawnoporównawczym. Wskazuję, że byłem kierownikiem jednego krajowego projektu badawczego oraz głównym wykonawcą w trzech innych zakończonych projektach. Obecnie jestem członkiem zespołu realizującego grant „*Sędziowie na rozdrożu: pomiędzy niezawisłością sędziowską a open justice*” (w ramach programu NCN OPUS pod kierunkiem prof. dr hab. Wojciecha Piątka).

Efektem udziału w zespołach badawczych są wskazane w wykazie osiągnięć naukowych publikacje naukowe oraz udział w stażach naukowych. Przejawem udziału w badaniach prowadzonych w zespołach naukowych jest również czynny udział w konferencjach. Po uzyskaniu stopnia naukowego doktora wygłosiłem łącznie 16 referatów i wykładów. Byłem współorganizatorem jednej konferencji na Wydziale Prawa i Administracji, a ponadto dwukrotnie zostałem zaproszony do pełnienia funkcji moderatora panelu w konferencjach organizowanych przez Koło Naukowego Prawa Procesowego Cywilnego działające na Wydziale Prawa i Administracji UAM.

5. Informacja dotycząca aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej, w tym o stażach naukowych

Począwszy od roku akademickiego 2017/2018 współpracuję z Europejskim Uniwersytetem Viadrina we Frankfurcie nad Odrą. W ramach tej współpracy rokrocznie prowadzę konwersatoria z przedmiotu „*Polskie postępowanie administracyjne*” w ramach polsko-niemieckich studiów wspólnych. Ponadto, począwszy od roku akademickiego 2018/2019 prowadzę autorski pogłębiający wykład fakultatywny dotyczący organizacji władzy sądowniczej i organów ochrony prawnej. W ramach tego wykładu nawiązałem stałą współpracę z Sądem Rejonowym w Słubicach, a dodatkowym elementem prowadzonego przedmiotu jest wizyta w sądzie, połączona każdorazowo z udziałem studentów w rozprawach i dyskusją z sędzią goszczącym grupę.

Począwszy od 2022 roku współpracuję z Wydziałem Prawa Uniwersytetu Roma Tre w Rzymie. W ramach współpracy realizowałem różnego rodzaju aktywności. Po pierwsze, w ramach stałej współpracy z prof. Simone Benvenuti (prowadzącym badania dotyczące administracji sądownictwa i roli stowarzyszeń sędziowskich w zapewnieniu niezależności sądownictwa) zrealizowałem miesięczny staż w maju 2023 roku. Po drugie, w ramach innej wizyty na Uniwersytecie Roma Tre byłem czynnym uczestnikiem konferencji naukowej organizowanej przez *Justice Administration Research Association*, którą współorganizował Wydział Prawa Uniwersytetu Roma Tre w Rzymie. Po trzecie, byłem jednym z prelegentów w trakcie specjalnego wydarzenia organizowanego przez Wydział Prawa Uniwersytetu Roma Tre wraz z *Justice Administration Research Association (JARA)*: „*Court Presidents. What is and should be their role and functions*” (9 czerwca 2022 roku). Po czwarte, wspólnie z prof. Benvenuti prowadziłem seminarium dla naukowców i praktyków (sędziów) z Gruzji pt. *Judicial associations from a comparative perspective, współorganizowane przez Georgian Network of Judicial Reformers* (9 lipca 2023 roku).

W ramach programu Biura Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej (obecnie Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej) w okresie 1 – 31 marca 2018 roku odbyłem staż naukowy na Uniwersytecie w Cantho (Wietnam). Udział w stażu był efektem zaproszenia prof. Phan Trung Hien, który specjalizuje się w tematyce postępowania administracyjnego.

W ramach prowadzonej pracy naukowej odbyłem również szereg wizyt stażowych na zagranicznych uczelniach. Wizyty te związane były z realizacją projektów naukowych. Ich lista wraz z miejscem odbywania staży wskazana jest w wykazie osiągnięć naukowych albo artystycznych, stanowiących znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny.

6. Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę.

Począwszy od roku 2016 pełnię na UAM funkcję Rzecznika Dyscyplinarnego do spraw doktorantów. Ponadto, jestem członkiem Rady Programowej dla kierunku „Administracja” (obecnie w ramach drugiej kadencji).

Od roku 2024 jestem również pełnomocnikiem Dziekana Wydziału Prawa i Administracji UAM do spraw praktyk na kierunku „administracja”. W ramach pełnionej funkcji, z uwagi na wykonywanie zawodu sędziego zorganizowałem spotkania popularyzujące praktyki w Sądzie Rejonowym Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu dla studentów kierunków „Prawo” i „Administracja”.

Prowadziłem szkolenia z zakresu postępowania administracyjnego i cywilnego dla pracowników organów administracji publicznej, radców prawnych, a nadto byłem opiekunem aplikantów sądowych.

Dodatkowo, od 2022 roku współpracuję z II Liceum Ogólnokształcącym im. Generałowej Zamoyskiej i Heleny Modrzejewskiej w Poznaniu. W ramach tej współpracy zainicjowanej przez Stowarzyszenie Sędziów Polskich *Iustitia* rokrocznie prowadzę lekcje z zakresu prawa i postępowania administracyjnego dla licealistów uczęszczających do tzw. klas prawniczych tworzonych przez szkołę z myślą o przyszłych studentach studiów prawniczych.

W zakresie zajęć dydaktycznych prowadzonych na Wydziale Prawa i Administracji UAM prowadzę konwersatoria i wykłady z przedmiotów: "postępowanie administracyjne", "postępowanie sądowoadministracyjne", "egzekucja administracyjna" (kierunki: "prawo", "administracja", "kierunek prawno - ekonomiczny"; tryby stacjonarne i niestacjonarne) prowadzę zajęcia w wymiarze około 220 godzin rocznie. Dodatkowo, zajęcia prowadzone polsko-niemieckich studiach wspólne realizowanych przez UAM i Uniwersytet Europejski Viadrina (Frankfurt nad Odrą) obejmują łącznie rocznie 60 godzin wykładów i konwersatoriów. W bieżącym roku akademickim łącznie przeprowadziłem 307 godzin zajęć dydaktycznych.

W ramach sprawowanej opieki naukowej byłem promotorem 3 studentów na studiach pierwszego stopnia na kierunku „administracja” oraz 13 razy pełniłem funkcję recenzenta prac licencjackich na studiach pierwszego stopnia na różnych kierunkach studiów prowadzonych na Wydziale Prawa i Administracji UAM. Ponadto, pełniłem również funkcję promotora pomocniczego w dwóch zakończonych przewodach doktorskich (dr Janusz Wilczyński i dr Zuzanna Stawińska), a aktualnie pełnię również funkcję promotora

pomocniczego mgr Agaty Szafrąńskiej przygotowującej rozprawę doktorską w ramach Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych UAM (w dyscyplinie nauki prawne).

W ramach prac projektowych w grantie „*Simplifications of Administrative Procedure*” (realizowanym ze środków Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego) uczestniczyłem w wykładach dla studentów Wydziału Prawa Uniwersytetu w Brnie (z uwagi na wybuch pandemii wykłady te odbywały się zdalnie).

W zakresie aktywności dydaktycznej istotne znaczenie ma działalność publikacyjna. W tym zakresie wskazuję, że jestem współautorem podręczników z zakresu postępowania administracyjnego i sądownoadministracyjnego (Postępowania administracyjne i sądownoadministracyjne pod red. R. Hausera i A. Skoczylasa, Warszawa 2016, 2017; Postępowanie administracyjne i sądownoadministracyjne pod red. R. Hausera i A. Skoczylasa, Warszawa 2021; kolejne wydanie podręcznika planowane jest w październiku 2025 roku). Nadto, jeszcze przed uzyskaniem stopnia naukowego doktora byłem też współautorem opracowania o charakterze dydaktycznym pt. Postępowanie administracyjne. Testy (publikacja książkowa), (współautorzy A. Czajka, W. Piątek) pod red. W. Piątka, Warszawa 2010).

7. Oprócz kwestii wymienionych w pkt. 1-6, wnioskodawca może podać inne informacje, ważne z jego punktu widzenia, dotyczące jego kariery zawodowej.

Jestem wielokrotnym laureatem nagród przyznawanych przez Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, w tym szczególności nagrody za działalność naukową (za rok 2016), nagrody Rektora UAM za działalność dydaktyczną (za rok 2016) oraz nagród za działalność organizacyjną (nieprzerwanie rokrocznie w latach 2016-2024). W roku 2019 uzyskałem również stypendium naukowe Rektora UAM dla nauczycieli akademickich zatrudnionych na stanowisku adiunkta legitymujących się wybitnymi osiągnięciami w pracy naukowej (2019). Szczegółowe informacje w tym zakresie zawarte zostały w wykazie osiągnięć naukowych albo artystycznych, stanowiących znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny.

dr Jan Olszanowski